

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 217. — ŠTEV. 217.

NEW YORK, MONDAY, SEPTEMBER 17, 1934. — PONEDELJEK, 17. SEPTEMBRA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

TEKSTILNI STAVKARJI PROTI GENERALU JOHNSONU

OZNAČUJEJO GA KOT SOVRAŽNIKA
DELAVCEV TER MU OČITAJO,
DA SIMPATIZIRA S KAPITALISTI

Velika tekstilna stavka se bliža krizi. — Brez osebnega Rooseveltovega posredovanja ne bo mogoče rešiti težavnih problemov. — "International Labor Defense" zahteva, naj se dvigne obtožba proti guvernerju Greenu. — Nadaljna mobilizacija milice v južnih državah.

WASHINGTON, D. C., 15. septembra. — Ameriško delavstvo je silno ogorčeno ter odločno zahteva odstop generala Hugh S. Johnsona, ki je prejšnji večer v New Yorku kritiziral tekstilne štrajkarje in njihove metode. Delavci pravijo, da mora odstopiti kot načelnik NRA, češ, da je nesposoben voditi tak javni urad.

Francis J. Gorman, voditelj stavkovnega odbora, očita Johnsonu laž ter pravi, da se je popolnoma vdinjal tekstilnim baronom.

Nocoj ni bilo nobenega dvoma, da se bliža velika tekstilna stavka krizi. Vedno bolj postaja jasno, da bo predsednik Roosevelt, ki že dva tedna študira položaj, sam posegel vmes.

Nocoj je nastala nenadna sprememba: — Lastniki švilarn so izjavili, da so pripravljeni javno pogajati se z delavci in sicer v Washingtonu pod vodstvom NRA oblasti. Tozadevni predlog je stavil Peter van Horn, predsednik narodne tekstilne zveze in načelnik NRA oblasti za švilno industrijo.

Stavkovni voditelj Gorman je pa predlog odločno zavrnil, češ, da se noče pogajati z nobeno oblastjo, ki je pod Johnsonovim vplivom. Gorman predlaga direktna pogajanja med delodajalci in delavci.

"International Labor Defense" je brzojavno zahtevala, naj se dvigne obtožba proti Theodoru F. Greenu, guvernerju države Rhode Island, češ, da je kot guverner izrabljal svojo oblast in skušal zlomiti štrajk, kar bi bilo seveda v njegovem lastnem interesu, ker je solastnik raznih tekstilnih tovarn.

Brzojavka mu očita: — On je hladnokrvno odrešil, da je narodna garda streljala na štrajkarje, jih pretepala in se posluževala proti njim strupenih plinov; on je na državne stroške mobiliziral svoje lastno vojaštvo ter mu zapovedal vršiti krvavo delo.

Delavstvo odločno zavrača trditev generala Johnsona, da je vodstvo tekstilnih delavcev prelomilo pogodbo.

— Ne sme se pozabiti, — je rekel Gorman, — da je Johnson član NRA oblasti, ki kontrolira tekstilno industrijo. — Johnson je podjetnik in general. On ne veruje v nič drugega kot v formacijo čet ter v regimenter podložnih robotov. Glede pogodbe, sklenjene dne 2. junija, mora konstatirati, da jo je sam Johnson prekršil. General naj pride v našo pisarno ter naj si ogleda na tisoče plačilnih kovert. S pičlo vsebine teh kovert je moralo živeti na tisoče delavskih družin, medtem se je pa general solnčil ter pripravljaval svoj nesramni napad proti nam.

Stavkarji se bodo z vso silo protivili poskusu delodajalcev, ki nameravajo v ponedeljek odpreti nekatere tovarne ter zaposliti stavkokaže. Vse narodne in mednarodne strokovne organizacije, ki so v zvezi z Ameriško Delavsko Federacijo, finančno podpirajo to silno preiskušnjo med delom in kapitalom.

Zatem ko so delodajalci zavrnil predloge Rooseveltovega posredovalnega odbora, je delo tega odbora zelo omejeno. V skrajnem slučaju bo predsednik Roosevelt posegel vmes.

Na Astorjevi jahti sta sta poleg predsednika tudi vojni tajnik Dern ter generalni major Fox Connor, poveljnik prvega armadnega zbora.

V North Carolini je mobiliziranih 36 stotnij na-

Sovjetska Unija bo sprejeta v Ligo narodov

MUSSOLINI SE
ZANIMA ZA
ZDruž. DRŽAVE

Pravi, da so stavke nepotrebne. — Kapital in delo morata korakati skupaj. — Razmere obeh držav so različne.

Rim, Italija, 16. septembra. — Mussolini, dasi zaposlen z nujnimi industrijskimi in gospodarskimi problemi Italije, ni toliko zaposlen, da ne bi mogel opazovati razmer v Združenih državah.

"Zakaj so v Ameriki stavke?" je vprašal Mussolini ameriškega časnikarskega poročevalca, sedeč pri veliki mizi v svojem uradu. "Stavke niso potrebne. Tukaj v Italiji smo odpravili stavke; svojega časa ne tratimo s prepiri".

Na poročevalčevu pripombo, da je razloček med fašizmom in ameriškim New Dealom, je rekel Mussolini:

"O, da, toda Amerika se je približala enemu načelu fašizma, ko je kongres podelil načelniku vlade več pravic. Vendar pa fašizem ne more rešiti ameriških problemov. Razmere v Združenih državah so drugačne. Značaj naroda, potrebe časa, zgodovinsko ozadje ni isto kot v Italiji. Poleg tega pa ima Amerika New Deal. Mr. Roosevelt je mož, ki ima pred seboj gotov cilj. Vem, da ima za seboj celo deželo. New Deal je temeljno zdrav. Ako ne bo deloval, je vzrok iskati v načinu, kako ga hočejo izpeljati. Amerika mora delati za tesnejše sodelovanje med kapitalom in delom".

Na vprašanje, kako se razlikuje način izpeljave New Deal in fašizma, je Mussolini odgovoril:

"Noben državljani fašistovske države nima proti-družabne pravice, da bi se uprl proti postavi skupnosti. Fašistovska država zahteva, da vsak državljani stori svojo dolžnost. In to velja za delavca in delodajalca. Vsled potrebe produkcije nastane tudi potreba po sodiščih v slučajih nesporazuma in konečno potreba po varnostnih postavah.

"Na ta način smo dvignili delo in delavca, toda v istem času tudi nismo zanemarili kapitala. Kapital smatramo za zelo važen faktor v produktivni moči našega naroda".

Z ozirom na poročevalčevu pripombo glede njegovega bojevitiga govora ob koncu italijanskih manevrov je rekel Mussolini:

"Ta govor je bil jasen in resničen. Ponavljam, kar sem rekel. Moje stališče je neizpre-

KITAJCI SVARE
PRED VOJNO

Kitajski delegat kaže na nevarnost vojne v Aziji. Pozdravlja vstop Rusije v Ligo.

Ženeva, Švica, 16. septembra. — Kitajski delegat pri Ligi narodov Quo Tai-či je povdarjal, da je postal Pacifik središče svetovnega političnega viharja.

— Brez dvoma je, — je rekel kitajski delegat, — da ne prestanjo vojaško osvajanje kitajsko severovzhodnih provinc predstavlja nevarnost druge svetovne vojne.

— Tudi je dovolj razvidno, da je nevarnost vojne na Daljnem Iztoku v tesni zvezi s prizadevanjem evropskih držav za mir.

Quo Tai-či je rekel, da so dogodki na Daljnem Iztoku neposredni vzrok, da je Rusija pripravljena stopiti v Ligo narodov in da so tudi Združene države priče sodelovati z Ligo narodov.

Po Quo Tai-čijevem mnenju je Kitajski podlaga Azije, Rusija pa je most med Evropo in Azijo. Ravno tako je tudi zagotovilo, da Kitajski ne bo obrnila zapadu svojega hrbita in se ne bo oprijela japonske doktrine "Azija Azijatom".

Po njegovi izjavi Kitajski ne bo nikdar priznal Japonske pravice do kitajske zemlje, vsled česar je pozival ostale države, da ne priznajo nove države Mančukuo.

UMORJEN AVSTRIJSKI
VOJAK

Salzburg, Avstrija, 14. septembra. — Truplo avstrijskega voditelja katoliških napačnih čet Wiesnerja, ki je opravljal svojo službo pri Halleinu in ki je bil že od petka pogrešan, je bilo najdeno nekaj jardov onstran meje. Wiesner je imel v svojem telesu dve krogli.

Avstrijske oblasti so naprosile poveljstvo bavarske obmejne straže, da uvede preiskavo glede Wiesnerjeve smrti.

menjeno. Kot politik nisem za vojno. Kot filozof, ki sledi poteku zgodovine, ne verujem, da je splošni mir mogoč. Vojna se more pričeti, ako bi se Nemčija skušala polastiti Avstrije. Samostojna Avstrija je neobhodno potrebna za evropski mir. Ne morem povedati natančno, kdaj se bo pričela vojna, toda gospodarski položaj Evrope je slab".

Nato pa je kratko rekel: "Razgovor je končan!"

AVSTRIJA UPA
NA POMOČ

Podonavna zveza je potrebna za gospodarsko življenje. — Želi prijateljstvo z Malo antanto.

Dunaj, Avstrija, 16. septembra. — Ko se Liga narodov bavi z zadevami Avstrije, pričakuje Dunaj, da bo kanceler dr. Kurt Schuschnigg uspel in prepričal velesile, da je nujno potrebno rešiti avstrijski gospodarski problem s tem, da se razširijo tozadevne določbe, ki so bile dosežene na konferenci v Stresi.

Ligin finančni odbor je naklonjen Avstriji in bo priporočil svetu Lige znatno denarno pomoč. Avstrija je zaradi dveh revolucij imela izdatkov v znesku \$25,000,000, vsled česar je treba premeniti pogoje posojila iz leta 1923 in bo vsled tega pri obrestih zmanjšan letni proračun za \$7,000,000.

Avstrijski vladni krogi so prepričani, da je iz gospodarskega stališča preosnova podonavne zveze neobhodno potrebna. Prvi korak k temu cilju je bil storjen z rimskim dogovorom, toda z gospodarsko zvezo med Italijo, Avstrijo in Ogrsko ni bil izvoz avstrijskih izdelkov povečan.

Avstrija upa, da se bo Mala antanta pridružila Mussolinijevemu gospodarskemu načrtu, mesto Nemčije, katere udeležbo so pričakovali, predno so se odloščali med Italijo in Nemčijo poostri. Ker je Avstrija izgubila nemški trg si ga hoče zagotoviti v nasledstvenih državah. Vsled tega si Avstrija mnogo obeta od bodočega obiska čehoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša v Rimu.

Četudi Ogrska ni zadovoljna, da mesto Nemčije stopi Mala antanta v gospodarsko zvezo, je vendar že sklenila trgovsko pogodbo z Jugoslavijo. Ne želi pa stopiti v preveč tesne gospodarske zveze z Malo antanto, ker bi se morala odpovedati svojim zahtevam po premembi meja.

Sestanek kancelerja Schuschnigga z jugoslovanskim zunanjim ministrom Boskom Jeftićem bo gotovo pripomogel k boljšim odnosom med Avstrijo in Jugoslavijo, kajti Avstrija ni odobrvala, da je Jugoslavija sprejemala avstrijske nazive, ki so pribežali čez mejo. Boji se namreč, da se bodo ti nazivi zopet dvignili in vpadli v Avstrijo na štirskem in Koroskem, kadarkoli dobe za to povelje iz Monakovega.

ROCKEFELLER

Lakewood, N. J., 15. septembra. — Vsled slabega zdravja bo John D. Rockefeller moral odložiti svoje običajno potovanje v Florido. Njegovi zdravniki so spočetka odločili, da bo zaradi zdravja odpotoval prej kot druga leta, toda sedaj ni zmožen iti na pot.

TRIINTRIDESET DRŽAV JE
POVABILO RUSIJO V LIGO

ŽENEVA, Švica, 16. septembra. — Sovjetska Rusija je izrazila svojo pripravljenost, da prevzame stalno mesto z drugimi evropskimi državami v svetu Lige narodov. Rusija je prejela povabilo, katero je podpisalo 33 držav, da se pridruži Ligi narodov. Povabilo je bilo brzojavno poslano v Moskvo in sprejem je naglo prišel v Ženevo. Obenem je bilo tudi naznanjeno, da je bila izvoljena, da zavzame eno izmed dveh praznih stalnih sedežev v svetu Lige narodov.

Ta dva mesta sta bila izpraznjena, ko sta lansko leto izstopila iz Lige Nemčija in Japonska.

Oficijelno bo Rusija sprejeta v Ligo v nekaj dneh, najbrže v sredo. Portugalska, Panama, Švica, Belgija, Holandska in Luksemburška niso glasovale.

Rusija ni vložila običajne prošnje za sprejem, temveč je samo sprejela povabilo držav.

Francoski zunanji minister Louis Barthou je časnikarskim poročevalcem naznanil, da je Rusija sprejela povabilo.

Delegati raznih držav razpravljajo o tem, kako bi bilo mogoče zagotoviti mir v Evropi. Posebno važno je, da se delegati balkanskih držav trudijo, da sklenejo sredozemsko pogodbo, v kateri bi bile vključene Italija, Turška, Grška, Jugoslavija in Romunska.

Sedaj, ko je postala Rusija članica Lige narodov, bosta Anglija in Francija delovali za zvezo vzhodnih evropskih držav. Nemčija in Poljska sta že odklonili tako zvezo, toda slednjič bosta prisiljeni pridružiti se ostalim državam, ako nočeta ostati popolnoma osamljeni.

Ženeva, Švica, 16. septembra. — Poljska je naznanila Ligi narodov, da je zavrгла določbe versailske pogodbe glede narodnih manjšin.

Delegati so začudeni poslali ultimatum poljskega zunanjega ministra in delegata dr. Becka, ki je rekel:

— Ker se namerava vpeljati splošni sistem za varstvo narodnih manjšin, je moja vlada prisiljena takoj odkloniti, da bi Poljska sodelovala pri mednarodni organizaciji za varstvo manjšin.

S tem je Poljska zavrгла temeljno točko versailske pogodbe in je odprla pot drugim državam, da bodo zavrgle to ali ono določbo mirovne pogodbe.

Angleški zunanji minister Sir John Simon in francoski zunanji minister Louis Barthou sta z ostrimi besedami obsodila stališče Poljske, ki je s svojo izjavo javno izsilila prelom z Anglijo in Francijo, vsled česar bo najbrže iskala ožje zveze z Nemčijo, ker se je že pokazala s tem, da je skupno z Nemčijo odklonila Barthouov načrt za zvezo vzhodnih evropskih držav.

Poljski delegat Beck je izjavil, da bo Poljska ostala trdna pri svojem sklepu, vsled česar najbrže ne bo imela druge-

MIHAJLOFF JE POBEGNIL

Sofija, Bolgarska, 15. sept. — Poznani voditelj macedonskih revolucionarjev Ivan Mihajloff je naglo pobegnil čez mejo na Turško s svojo ženo in nekaterimi oboroženimi tovariši. Cela družba se je peljala v dveh avtomobilih.

Bolgarska vlada je takoj naprosila Turčijo, da ji izroči Mihajloffa. Turška pa bo najbrže izročitev odklonila, toda ga bo izgnala iz dežele in bo najbrže odpotoval v Italijo. V Sofiji je bilo aretiranih osem oseb, ker so skrivale Mihajloffa.

Mihajloff je pobegnil, ker se nova vlada trdno drži svojega sklepa, da zatre v deželi macedonsko revolucionarno gibanje, ki je posebno škodilo odnosom z Jugoslavijo. Pred nekaj tedni so orožniki in detektivni bili Mihajloffu na sledu v južni Bolgarski, kjer se je skrival po tamošnjih gozdovih. Slednjič so mu bili tako blizu za petami, da je moral pobegniti na Turško.

LEVIATHANOVE IZGUBE

Poveljniška ladja United States parobrodne družbe 'Leviathan' prihaja iz Havre in bo to zadnja vožnja parnika.

Veliki parnik, ki je bil nekaj kralj med preokooceanskimi parniki, je letošnje poletje napravil pet voženj v Evropo in nazaj in vsakokrat z veliko izgubo. Na svoji prvi vožnji je imel izgube \$143,000, na drugi pa \$112,000.

Predsednik parobrodne družbe P. A. S. Franklin ni povedal, ali bo parnik prihodnjo pomlad zopet pričel svoje redne vožnje v Evropo.

NAJSTAREJŠI TUREK

Adana, Turčija, 15. septembra. — Hadži Boz Agir, ki živi v vasi Mardin, trdi, da je star 154 let in da je s svojimi 143 leti postal oče sina. Prebivalci Mardina trdijo, da je bil Agir pred tridesetimi leti, ko se je naselil v vasi, star nad 100 let.

ga izhoda, kot izstopiti iz Lige narodov.

Stališče Poljske zagovarja Beck s tem, da so po poljski ustavi zajamčene pravice narodnih in verskih manjšin in so pred postavo vse enake,

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank B. Smith, President
L. Benedik, Trezor.

Times of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

In celo leto v Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
Quotations	Za pol leta	\$3.50
In pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
In skrajni leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov.

Plačilo brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi pošljejo bivalne namani, da hitreje ujedemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3878

POSOLILA ZA POPRAVO HIŠ

25,000 denarnih zavodov, raztresenih po vseh krajih te dežele, je pripravljenih dati posojila hišnim posestnikom za popravke in dogradnje. To je ena izmed točk ogromnega vladnega programa, ki je nedavno stopil v veljavo, in katerega svrha je doprinese k večjemu zaposlenju in istočasno zaustaviti razpadanje hiš in njihovo zgubo na vrednosti. Tekom teh let depresije so vrne in elementarne prilike počasi uničile nič manj kot 25 milijonov hiš v tej zemlji. Barva na lesenih hišah blede, strehe propuščajo vodo, stene in zidovi razpokaajo — in konec je hiše. Večinoma lastniki niso mogli zaustavljati to propadanje, ker nimajo sredstev za popraviljanje.

gradnje nepremičnine. Drugače ga more upotrebiti, kakorkoli mu drago. On more na primer delati sam in uporabiti vse posojilo za plačanje materiala.

Na vsakih \$100 posojila mora izposojatelj plačati vnaprej \$5 za posojilo. On zato sprejema \$95 in, ako želi plačati mesečno, more povračati po \$8 na mesec. Drugih stroškov ni.

Trgovske tvrdke in farmerji imajo pravico do posojila ob istih pogojih. Obroke more farmer plačati sezonsko mesto v mesečnih obrokih.

Vse nadaljnjše podatke najdemo zainteresenti v ilustrirani brošuri "How Owners of Homes and Business Property

"GLAS NARODA"
zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane \$7. V Italijo lista ne pošiljamo.

Can Secure the Benefit of the National Housing Act". Ta "booklet" se more dobiti za stonj, ako se piše na Federal Housing Administration, Washington, D. C.

FLIS.

Iz Slovenije.

Streliška užga.

31. avgusta se je takoj po 12. uri spet nenadno pooblašilo in pojavila se je nevihta, med katero je nekajkrat močno posvetilo in udarilo. Takoj v početku nevihte je streliška udarila v Savo, kmalu zatem pa v bližnji Stari vasi med Vidnom v gospodarsko poslopje posestnice Amalije Ermanove. Zaposlenca, ki se je v tistem hipu baš mudil v podstrešju pri kmeti, je streliška vrgla, že v naslednjem trenutku pa so ognjeni zublji objeli podstrešje, v katerem je bilo 60 do 80 m krme. Prestrašeni domači ter sosedje so se rešili iz hlevov živino in svinje. Škoda je precejšnja, poslopje pa je bilo zavarovano le za 20,000 Din.

Okostje neznanega turista nad Okrešljem.

2. septembra zjutraj je priredil Drago Kralj, ravnatelj Celjske posojilnice, lov na game nad Okrešljem. V skalovju med Kamniškim sedlom in na poti proti Pasjemu sedlu je pogodil lepega gamsa. Kmalu nato je zagledal drugega gamsa, sprožil je in misleč, da je tudi tega zadel, je naročil lovskemu pazniku Plesniku, naj gre gamsa iskat. Plesnik pa ni našel gamsa, pač pa je zagledal pod sklanato steno, stran od turistske poti okostje neznanega moškega. Pri mrtvecu so našli dobro ohranjeno obleko in pelerino, dva pasa in čevlje. En čevlj je ležal na lobanji, drugi, v katerem je tičala odlomljena no-

ga, pa nekoliko vstran. Neznane je najbrž lani strmoglavil s skalovja pod Kamniškim sedlom in se ubil. Njegove identitete ni bilo mogoče ugotoviti. Gre najbrž za kakega inozemca. Okostje so prepeljali v Solčavo.

Lepo slavlje v zavedni narodni družini.

V Cezanjevih pri Ljutomeru sta ohajala zlato poroko zakonca Franjo in Alojzija Luknar. Oče Franjo Luknar se je rodil 28. septembra 1859 v Radomerščaku pri Ljutomeru, ob poroki pa si je ustvaril svoj dom v Cezanjevih, kjer je sodeloval pod vodstvom učitelja Jacharia, sedaj upokojenega šolskega ravnatelja v Ljutomeru, pri vseh predvojni narodnih prireditvah v Ljutomeru in okolici.

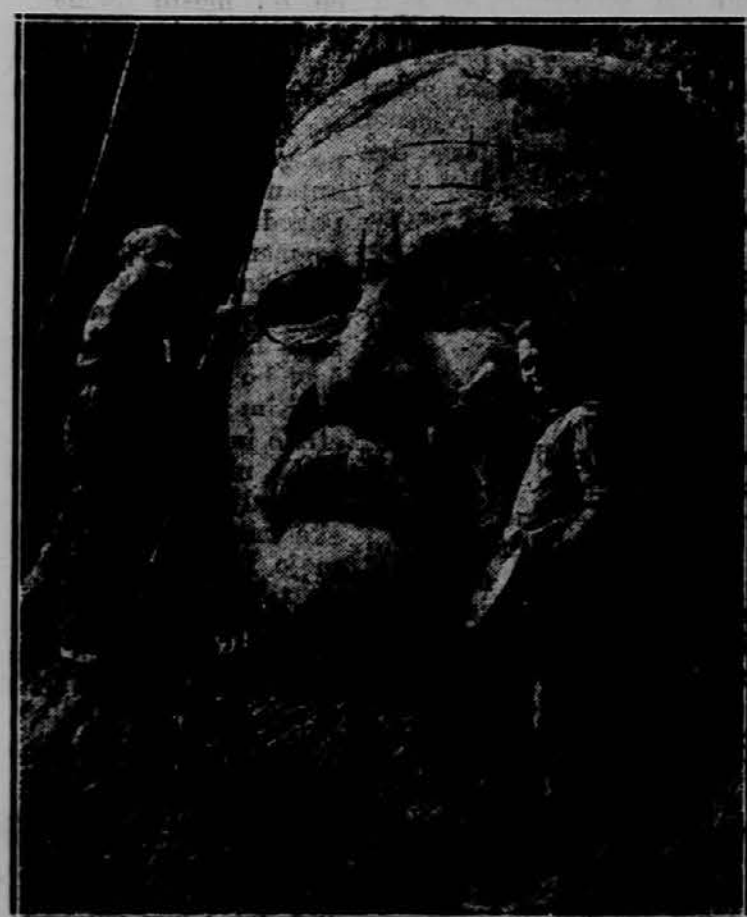
Vrat si je prerezal.

2. septembra zjutraj so bili reševalci poklicani nemudoma v Gozdno ulico v Mariboru. Pri britju si je prerezal vrat 27-letni ključavničar državne železnice Ivan Cah. Nesreča se je zgodila po nepazljivosti. Le nagli prevoz mu je rešil življenje, ki mu je odtekalo iz prerezanih žil.

Zemlja zasula hišo in mlin.

27. avgusta, okoli petih zjutraj, je začel mlinar in čevljar Martin Bergant iz Kresinverha 27 čudno šumenje nad svojo hišo. Opazil le, da se premika z bližnjega hriba velik plaz zemlje. Takoj je odhitel v hišo buditi ženo in otroke, ki so kar v nočnih oblekah pohiteli iz hiše in to še ob pravem času, da so si rešili življenje, zakaj ta plaz zemlje je nemudoma zasul vso hišo, da se ne vidi iz zemlje.

TALENTIRANI ZIDAR



je Fritz Kenkels iz New Yorka. Ker je bil brez dela, je prošil občino za podporo. Dali so mu potreben cement in orodje, nakar je začel s svojim štiripajstletnim sinom izdelovati kipe znamenitih Amerikancev. Na sliki je portret bivšega predsednika Theodora Roosevelta. Vsega skupaj bo na pravil dvajset kipov.

Peter Zgaga

Plaz se je odtrgal zaradi velikega naliva, ki je bil ponoči. Zasuta je hiša, ki je obenem mlin v njej. Ko so pozneje sosedje začeli kopati, so videli, da je hiša in vse, kar je bil v njej, tako oprava in drugo, popolnoma zdrobljeno in uničeno. Hiše ne bo mogoče več zidati na starem mestu, a tudi v bližini ne kaže, ker je tu velika grapa, od obeh strani obdana od velikih hribov in se je bati, da bi se ob kolikaj večjem deževju zopet utrjala zemlja in zasipala grajo ter vse, kar je bilo v njej.

Ogenj v hmeljski sušilnici v Žalcu.

29. avgusta ob 8 zvečer je v hmeljski sušilnici g. Flajsa v Žalcu izbruhnil vsled prevleke vročine požar; ves teden so v sušilnici sušili hmelj zase in druge posestnike. K sreči so domačini, ko so ognjeni zublji že segali skozi okna in na podstrešje, opazili pravočasno požar. Sušilna naprava je vsled ognja popolnoma uničena. Začelo je goreti že tudi tramovje in okna. Ko je domači sin opazil ogenj, od strahu ostrmel, poklicani so bili gasilci in pustili so biti plat zvona, tako da je bil ves trg pokoneci. Ljudje so takoj prišli za delo, ženske so pridno nosile vodo in gasile. Kmalu je prišla tudi požarna bramba, ki je hitro stopila v akcijo ter rešila objekt.

ZA DOM SLEPIH V LJUBLJANI.

Steve Banovetz, 329 E. Sheridan St., Ely, Minn., 50c. Denar sprejeli in ga bomo izročili na pristojno mesto.

Uredništvo.

Cena DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA Angleško-slovensko Berilo

ENGLISH SLOVENE READER

STANE SAMO

\$2

Naročite ga pri —

KNJIGARNI "GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET NEW YORK CITY

Staremu pečlarju so ponujali srečko dobrodelnega društva rekoč:

Priredili smo loterijo za ubogo vdovo. Kupite vendar nekaj srečk.

— Mi je prav žal, — je odvrnil pečlar. — pri meni bi se ubogi vdovi ne godilo dobro, če bi jo zadel, saj še sam komaj živim.

O, naše ženske so silno dobrošrečne, posebno napram svojim možem.

Slišal sem jo, ki je rekla svojem možu:

— Kaj pa pravzaprav se hočeš? Saj imaš vendar vse, kar hočem jaz.

V dvajsetem stoletju je svet tako napredoval, da je zakon zadosten vzrok za ločitev zakona.

V družbi je nasel pogovor na neko žensko, ki seveda ni bila navzoča. Glavno besedo je imela postarna devica, ki ji je takole tekkel jezik:

— Bolj neumne in bolj lažnjive ženske sploh ne poznam kot je ona. Tako je domišljava in polna napuha kakor žaba. Ali ji verjamete, da vaga stopdeset funtov? Ja, pa še kaj! Ravno stoinšestdeset jih je imela zadnji teden. In otroke zanemarja, da je groza, možu pa komaj vsak drugi dan skuha večerjo. In v kakšnem neredu ima stanovanje. Ne vem, če ga dvakrat na leto pospravi. In za vsakim dedcem pogleda. Njen mož se mi smili. No, pa kaj bi govorila ...

— Kako pa da vse tako natančno veš? — so jo vprašali. — Seveda vem — je odvrnila klepetulja — saj sem vendar njena najboljša prijateljica.

Kdor natančno čita časopise, opazi marsikaj značilnega. Pred kratkim se je glasila kratka brzojavka iz Detroita: — Tukajšnja policija je zasedla pri vlovu moža, ki je znan po imenu "bandit z rdečo kravato". Zaenkrat se ne še ve, če bo naperjena proti njemu tožba zaradi poskušene vlovne ali zaradi rdeče kravate.

V poročilu o laških manevrih čitam, da se jih je udeležil tudi italijanski kralj. Kako mu je bilo pri sreči, ko je videl vso italijansko armado pod poveljstvom bivšega korporala Mussolinija?

Habsburčan Oton se ženi v Italiji, sin angleškega kralja je pa šel na Grško po nevesto. V prvem slučaju bo zaslužil kozuh Mussolini, v drugem pa jugoslovanski kralj.

Blagor otroku! Otrokove skrbi so tako kratkotrajne kot je kratkotrajno veselje odraslega človeka.

Človeku, ki ni bil še nikdar srečen, je težko verjeti v srečo.

Naj bo kletka iz čistega zlata, ptič, ki je v nji zaprt, se ne bo nasitil od nje.

Zdaj je napačil tisti čas, ko se bodo začeli "dopisi" z besedami: — Jesen se je približala, doba piknikov je minila in zato je naše društvo sklenilo, da priredi svojo prvo jesensko zabavo v dvorani ... itd.

Tako bo šlo vse tja do meseca maja, ko se bo v "dopisih" zablestelo: — Pomlad je tu. Naveličali smo se zabav v zadnjih prostorih in zato je naše društvo sklenilo, da priredi svoj prvi piknik v prosti naravi ... itd.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da se poučen v vseh stvarih. Vse naše dolgoletne skušnje vam samoremo dati najboljša pojmila in tudi vse potrebne preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vse pojavit.

Mi preskrbimo vse, bodisi potovanje za povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjša stroške.

Nedržavljeni naj ne odlašajo do sedanjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratna dovoljenja, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pitite torej takoj za brezplačno navodila in nasveti, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.30	Din. 100	Za \$ 9.35	Lir 100
\$ 5.35	Din. 200	\$18.30	Lir 200
\$ 7.50	Din. 300	\$44.60	Lir 500
\$12.25	Din. 500	\$88.30	Lir 1000
\$21.25	Din. 1000	\$176.60	Lir 2000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOL

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodi v dinarjih ali lirah dovoljježno se bolje pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIM DOLARJEM	
Za izplačilo \$ 5.00	morezno poslati \$ 5.75
\$10.00	" " " " \$10.50
\$15.00	" " " " \$15.25
\$20.00	" " " " \$20.00
\$25.00	" " " " \$24.75
\$30.00	" " " " \$29.50

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.

Najna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.00.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

LJUBOSUMNOST

V pariškem hotelu Claridge, čigar dvorana je znano zbirališče evropskih filmskih magnatov, kakor se nazivajo mednarodni trgovci s filmi, med katerimi jih je devetdeset od sto galiskega porekla, se zbira na popoldanskih čajankah družba, ki je ostala zvesta svojim običajem še iz časov, ko je bil Claridge središče pariškega elegantnega sveta. Tam je tudi Raymond Lenoir prvič videl Solange. Brž je stopil k Paulu Vidalu in ga vprašal:

— Paul, ali poznate to črno-laso mlado damo, ki je prav kar vstopila?

Paul Vidal, debeluhast mož petdesetih let, si je nataknil monokel, ki je liki zvesto, na svileni vrvič obočeno nihalo, gugal nad skodelico čaja.

— Ah, kaj ne ne poznate? To je Solange Carree. Družestna je, kajne?

— Družestna! Recite raje prekrasna! Poglejte njeno slo-

ko postavo, nežen profil, skoraj zametaste lase... In te njene oči! Zasanjene so v svojem vijoličastem sijaju.

— Eh, vi ste sanjač! Nepoboljšljiv pesnik v naši prozi! Ni dobi... toda v splošnem imate prav, ko govorite o njenem zasanjenem pogledu, čeprav bi bilo točneje reči, da je melanholičen. Uboga gospa Solange je namreč zelo nesrečna.

— Nesrečna, pravite? Zakaj?

— Pred dvema letoma se je omožila... Ste poznali Andreja Carree?

— Kako pa naj poznam ves Pariz?

— No, mislim sem, da ga morda slučajno poznate... znan je bil namreč po vseh barjih Montparnassa. No torej, v tega Andreja Carree se je Solange zaljubila in tudi omožila se je z njim. On pa ne samo da jo je brezobzirno varal, temveč je kmalu napravil skoraj polovico

njene dote... Ona, vsa razočarana v svojih sanjah, je poskusila končati si življenje, in ko je okrevala — ji ni preostajalo seveda nič drugega, nego zahtevati ločitev zakona.

Raymond Lenoir je bil ves iz sebe pri misli, da se je mogel na svetu najti mož, ki je varal tako idealno bitje. Paul Vidal je uganil neizgovorjeno željo svojega mlajšega prijatelja in porabil je prvo priliko, da ga predstavi gospe Solange Carree. In Raymond je očarala mlada žena, ki njen nežni smehljaj ni mogel prikriti odseva žalosti, ki je še vedno težila njeno dušo. Solange je bil pa Raymond očividno všeč, kajti prvemu srečanju je sledilo drugo, iz slučajnega poznanstva se je razvilo prijateljstvo, dokler ni prišel Raymond Lenoir nekega dne k Paulu Vidalu s prošnjo, naj mu bo priča pri njegovi poroki s Solange. Zakon je bil izredno srečen,

toda kmalu je Raymond začutil, kako ga grize ljubosumnost. Ne, ni bil ljubosumen na sedanost Solange mu je bila zares najidealnejša žena, kakršno si je mogel želeči, toda ljubosumen je postajal na preteklost, na tisetga Andreja. Na Andreja Carree, ki se je bila Solange vanj prvič zaljubila, ki se je bil polastil njenega srca in telesa, ki je bil napravil skoraj še iz otroka ženo... Bil je neizrečeno ljubosumen na tega dona Juana, ki mu je o njegovi razuzdanosti pravil Paul Vidal. O, kako ga je morala Solange ljubiti, da je mogla vse to prenašati, kako ga je morala ljubiti!

Raymond se ni mogel več premagovati in tako je začel svoji ženi očitati, da je preveč ljubila svojega prvega moža, da je njena ljubezen do njega, do Raymonda, gotovo samo senca njene prve ljubezni do tega elegantnega in razudaneega zapeljivca... Solange je najprej smeje zavračala te očitke, češ, kako neskončno srečna in zadovoljna je v svojem drugem zakonu, ko pa Raymond le ni odnehal s svojimi očitki, je končno resignirano obmolknila. Raymondova ljubosumnost je pa stopnjevala in ves iz sebe je ponavljal: — O, kako ga je morala ljubiti!

Tako so minili tedni in meseci, toda Raymondova ljubosumnost se ni nič zmanjšala. Nekoč, po trgovski konferenci, ko je stopal po Elizabetinski polji, je srečal pred hotelom Claridge Paula Vidala. Že dolgo se nista videla in Raymond se je rad odzval Vidalovemu vabilu, da bi šla na kozareček portskega v bar hotelu Claridge. Ko sta prišla po stopnicah v bar, je obrnil njuno pozornost nase debeluhast mož, pravi dvojnik nekega slavnega ameriškega filmskega igralca Fattyja. V družbi treh podjetnih deklet je možič na ročaj menda že deseti cocktail. Čim je zogledal prišleca, jima je pomahal v pozdrav. Morda je poznal Paula Vidala ali pa ga je smatral za koga drugega.

— Kdo pa je to, prosim? — je vprašal Raymond Lenoir.

Paul Vidal se je nekam v zadregi nasmehnil in odgovoril: — To vam povem pozneje.

Šele ko sta stopila iz bara, je Paul ob slovesu pripomnil: — Vprašali ste, ko je bil... inu, Andre Carree, prvi mož... Raymond se je zdrnil in zardel. Tak je bil torej moj prednik, je pomislil, na tega izžetega, debeluhastega razuzdanca sem bil ljubosumen? — Torej on in Solange?... Ničevost in brezpomembnost navadnega pijanca je vrgla senco tudi na njegovo ženo... Kako smešno, kako brezpomembno se mu je zdela zdaj vse to. Raymond Lenoir se je vzravnal in zadržal korak... saj se je vračal domov rešen ne samo svoje ljubosumnosti, temveč kakor je to že navada — tudi svoje ljubezni.

MLEKO V KAVI

Dodatek mleka v kavo ne rabi samo izboljšanju okusa, temveč ima celo vrsto kemičnih in fizioloških učinkov.

Kofein v kavi ima n. pr. to lastnost, da pospešuje izločevanje seči. Praški profesor Starkenstein pa je dokazal, da se z dodatkom mleka ta učinek kofeina skoraj uniči, ker ga mleko nekako zadržuje. Najbolj učinkuje kot pospeševalec sečnega izločevanja črna kava in to celo bolj nego čisti kofein.

Iz tega je umljivo, zakaj oslabi mleko tudi dražeči vpliv kave.

Advertise in
in "GLAS NARODA"

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

204

V trenutku, ko je zagledala na ulici viteza, mu je pokazala Luizo, kot da mu hoče povedati, da je že dosegla edini cilj, ki je vanj upala, in da ji zdaj, ko je zopet našla svojo slepo družico, preostaja samo posveti njemu vse življenje, vse svoje sreče brez omejitve.

Potem je pa čakala, da pride doktor Hebert, v nadi, da ji pove kaj o vitezu.

Rada bi bila zvedela, kako je mogel Roger pobegniti iz Bastille in kaj je počel potem, ko je bil zunaj, da bi jo našel.

Toda zdravnik je o tem molčal. In Henrika je morala zaenkrat potrpeti.

Od tistega dne je prišel zdravnik k svoji varovankama samo nekajkrat in Henrika je opazila, da je zelo zaposlen.

V nasprotju z vsem svojim prejšnjim početjem ni niti vprašal po zdravju svojih varovank.

Toda nobena mu tega ni zamerila. Henrika je celo mislila, da se pripravlja nekaj važnega za njo.

Kar je sledilo, je v polni meri potrdilo njeno slutnjo. Nekega dne jo je poklical zdravnik v svojo sobo in ji dejal:

— Tega, kar vam hočem povedati, ne smete nikoli slišati... Upam, da svoji družici niste povedali ničesar, kar se tiče...

— Ne!... ne!... je vzkliknila Henrika; razumela je takoj, na kaj doktor namiguje.

— Dobro torej, nisem se zmotil... Zdaj torej razumete, čemu sem vas klical sem. Govoriti hočem z vami o vitezu de Vaudreyju in njegovem stricu grofu de Linieresu.

Pri grofovem imenu se je dekle zdrznilo in njena malo prej še rdeča lica so pobledela.

Zdravnik je ni pustil, da bi se zatopila v mračne misli.

— Gotovo ste razumeli, drago dete, — je dejal z očetovskim glasom, — da ni bil moj namen samo to, da bi vas skril pred policijo. Nikar se tako ne tresite; trdno namreč verujem, da se bo posrečilo to, kar bi rad začel z vami... Poslušajte me torej dobro, da boste prav razumeli, kaj pričakujem od vas.

Povešenih oči je Henrika čakala, kaj ji bo zdravnik povedal. Zdelo se je, da išče doktor Hebert primerne izraze, kako bi pripravil dekle previdno in počasi na to, kar ji je hotel povedati, da bi se preveč ne prestrašila.

— Drago dete, — je spregovoril z mehkim glasom, — vas položaj bi bil postal kmalu neznošen, če bi ne bili našli sredstev, da ste rednim potom dosegli milost in svobodo.

Pri besedi "milost" je Henrika dvignila glavo.

— Kaj sem pa storila, da bi morala prositi milosti? Mar sem zločinka?

Zdravnik je žalostno prikimal z glavo.

— Naj ste se pregrešili ali ne, obsojeni ste bili.

— Obsojena? Kdo me je pa obsodil? Povejte mi, prosim! Saj nisem stala pred nobenim sodnikom. Zgrabili so me in odvlekli v Salpetriero. Kaj je dovoljeno obsoditi človeka brez zaslišanja, brez dovoljenja, da bi se smel zagovarjati?

S svojo zdravo pametjo je Henrika dobro razumela, da je niso prav sodili. In njen duh se je upiral pri spominu na nasilje, za grešeno nad njo.

Presenečen nad njeno zdravo pametjo je zdravnik nekaj časa molčal.

Njegov sklep se sicer ni mogel omajati, vendar pa zato ni imel nič manj mučnega vtisa, da sili tako nedolžno prositi milost, ponižati se pred možem, ki je bil tako brezobzirno zlorabil svojo uradno moč.

Henrika je čakala drhte, ogorčena pri misli, da so ravnali z njo kot z vlačugo, ki za njo ni sodišča in ki jo z vsa pravico kar takoj zapro.

Razumela je končno, kaj ji je hotel zdravnik povedati in zakaj je okleval; in silna v svoji kreposti je dvignila glavo.

Zdravnik je pa prišel ta čas na sredstvo prepričanja, ki naj bi vse doseglo.

— Drago dete, — je dejal, — ne hova poskušala doseči za vas milost za ceno vašega

ponižanja pred policijskim ravnateljem... Ne zahtevam, da bi delali pokoro za greh, ki ga niste storili... Pač pa pričakujem od vas, da v očeh razjarjenega grofa ne boste več žena, ki je hotela izrabiti vročo ljubezen v njo zaljubljenega mladeniča, da bi se poročila z njim.

— Bog mi je priča, gospod, da sem odklonila to ljubezen, da sem mu na vse načine prigovarjala, naj ne misli več name, ker ne morem postati njegova žena. Sklicevala sem se celo na njegovo globoko, že opetovano dokazano udanost, naj se zadovolji s tem, kar bi mu mogla pošteno in iskreno nuditi: svojo večno hvaležnost...

— ... Da, gospod prizadevala sem si na vse načine pripraviti tega plemenitega viteza zopet do spoznanja, da ga vežejo dolžnosti do njegove rodbine... Prosila sem ga, naj mi ne brani ohraniti čisto vest; izgubila sem jo bila namreč v trenutku, ko sem jo bila namreč v trenutku, ko sem se prepričala, da začenja vitez de Vaudrey odkrit boj s svojo rodbino, da bi izpolnil obljubo, ki je pa nisem zahtevala od njega...

— To mi je znano, — jo je prebil zdravnik, ne da bi mogel skriti svoje sočutje ob tako veliki nesreči ubogega dekleta.

— Ah, ta beseda mi je v uteho in oporo. To mi pravi, da ne boste hoteli siliti me h koraku, ki bi se iz njega mogla vrniti znova ponižana.

— Seveda ne, dete moje. To zagotovilo in pa zaupanje, ki mi ga izkazuje, vas bo gotovo napotilo, da boste storili to, za kar sem se v vašo korist odločil... Grof de Linieres ne sme več dvomiti o tem, kaj ste storili, da spravite k pameti njegovega nečaka... In edino sredstvo...

Henrika je pogledala s svojimi otožnimi očmi zdravnika, kot da ga hoče vprašati, kakšno sredstvo je to.

— Je to, — je nadaljeval zdravnik, — da greste h grofu in mu pojasnite...

— Jaz?

— Da, vi; da mu pojasnite vse, prav vse, kar se je zgodilo med vami in njegovim nečakom. Povedati mu morate, kaj vse je vam mladi plemič obljubljal in kako ste ga kot siromašna delavka zavrnili. Opisati mu morate, kako je vitez pred vami prisegal, da bo premagal vse ovire, da postane vaš mož. Končno mu morate tudi povedati, kako ste bili aretirani...

— Saj mi ne bo verjel, ne bo mi hotel verjeti, — je odgovorila Henrika vsa obupana.

— Boste že našli primerne besede, da ga prepričate. Mar sože v vaših očeh ne dokazujejo, da morate biti samo nedolžno krepkosto dekle, vredno spoštovanja vseh poštenih ljudi?

In pravim vam, drago dete, grof je v takih primerih dober sodnik... Ko bo vas zagledal, ko spegovorite z njim, vam bo verjel.

Henrika se je vsa tresla od razburjenja, ki ga ni mogla premagati. Čutila je, da se je zavzel za njo in jo rešil sramote.

— Pa naj bo, — je dejala, — storila bom tako, ker mislite, da je ta korak potreben.

Zdravnik je prijel Henriko za roko, da bi se ji zahvalil. Tako je hotel pripraviti ubogo mučenico na zadnjo preizkušnjo.

Dotlej je šlo Henriki res samo za to, da bi dokazala grofu, da odklanja ponudbe viteza de Vaudreya.

(Dalje prihodnjic.)

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepših romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna
"Glas Naroda"

Mrs. Andrew Wolk, 3973—65th
Street, Woodside, Long Island

MRS. WOLK SEDAJ RABI
ELEKTRIKO
10 RAZLIČNIH NAČINOV
ZA OLAJŠANJE SVOJEGA DELA

Na koliko načinov vam pomaga?

MRS. WOLK je imela električni šivalni stroj osem let. Z njegovo pomočjo napravi skoro vso svojo obleko. Pred leti, ko je začela gospodinjiti, je bila razsvetljava edina električna priprava, ki jo je imela Mrs. Wolk. Potem se je naveličala težko dvigati likalnice s peči na desko in zopet nazaj ter je kupila električni likalnik. Temu je sledil toaster, vacuum cleaner, šivalni stroj, radio, solnčna svetilka, gorkotna blazinicna in stiskalnik za gospodarjeve ovratnice. Naposled si je nabavila električni refrigerator in sedaj ji v tem oddelku štedi elektrika denar.

Mrs. Wolk se kakor tisočere druge ženske poslužuje več in več elektrike. Prvič, ker deluje zvesto in dobro zanjo. In drugič, ker tako malo stane. Naprimer:

1¢ GONI ELEKTRIČNI ŠIVALNI STROJ VSE POPOLDNE

THE NEW YORK EDISON COMPANY • THE UNITED ELECTRIC LIGHT AND POWER COMPANY
BROOKLYN EDISON COMPANY, INC. • NEW YORK AND QUEENS ELECTRIC LIGHT AND POWER COMPANY



IZGNANCI

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

ZBOROVANJE TEKSTILNIH STAVKARJEV



po južnih državah so na dnevnem redu. Govorniki pozivajo stavkarje k vztrajnosti ter jim dajejo navodila, kako se morajo vesti v tem ogromnem boju med delom in kapitalom. Pričujoča slika je bila vzeta pred avditorijem v Charlotte, N. C.

KAZNENEC JE PRIPRAVLJAL UPOR

I Maribora poročajo 30. avgusta:

Dogodek upora v mariborski kaznilnici, ki se je odigral 4. julija, je ljudem še v živem spominu. Najnevarnejši kaznenec, obsojenec na doživetno ječo, so se uprli, hoteli pobegniti, ter je pod udarci njihovih zločinskih rok izdihnil paznik Ivan Peterin. Nagel nastop paznikov je preprečil nameravani pobeg Ivanu Laknerju, Stanku Pančurju in Josipu Lombarju. Sedaj je sodna preiskava, ki jo je vodil preiskovalni oddelek mariborskega krožnega sodišča v kaznilnici končana in državno toilstvo je sestavilo proti omenjenim trojici obtožnico. Sodna preiskava je prinesla na dan zanimive podrobnosti nameravanega poba nevarnih zločincev in potankosti o izvršenem strašnem zločinu.

Mladi, komaj 23-letni Lakner, ki je sedel v kaznilnici od leta 1931 radi umora župnika Kušarja v Meislu. Odsedeti bi moral 20 let ječe. Neprestano je mislil na beg ter ga štirikrat zaporedoma skušal izvesti. Dne 14. oktobra 1931 se je skril na dvorišču v smetišču, kjer je nameraval ostati do noči in nato preplezati ograjo. V noči na 1. januar 1932 je z vtrihom, ki si ga je sam napravil, odprl svojo celico ter v drugič poskušal srečo. Takrat je imel kot orožje pri sebi kos železa, ki ga je iztihnopol iz mizarke delavnice, ter je bil trdno odločen, da se dokoplje do svobode tudi po truplih. V tretje je pa zopet ponovil poskus 14. januarja 1934. Prinesel je z dvorišča s seboj v krojaško delavnico 1 kg težak kamen, s katerim je nameraval napasti krojaškega delovodjo Fekonjo in potem zbežati. Vse tri poskuse mu je pa čujčnost paznikov preprečila. Kljub temu pa ni prenehal snovati in tako je napravil načrt tudi za usodni zadnji poskus.

Lakner, Lombar in Pančur so se spoznali že v ljubljanskih preiskovalnih zaporih. Že takrat so se med seboj dogovarjali, da bodo poskušali vse, da si priborijo pot v svobodo. Lombar, ki je bil zaradi umora krojašarja Vojniloviča obsojen na doživetno ječo, je o nameravi poba samo govoril, poskusa pa ni napravil nobenega. Pač pa se je trudil, da bi na legalen način prišel na svobodo. Nagovarjal je Laknerja, naj bi on prevzel nase krivdo zločina, radi katerega je bil sam obsojen, ter ga je slednjič res tako daleč spravil s svojim sugestivnim vplivom,

da je bil Lakner pripravljen to storiti. Potem bi prišlo do obnove postopanja in Lombarju bi se bila morda namera posrečila. Poleg tega pa je tudi Lombar koval načrte za nasilen pobeg ter je govoril nekaterim sojetnikom, da bi bilo treba ubiti kakega jaznika in s pomočjo njegovih ključev pobegniti. Pančur, ki je imel samo 10 let ječe, ni sicer sam koval kakih nevarnih načrtov, bil pa je o vsem obveščen ter pripravljen sodelovati. Vedeli so pa za nameravan udar tudi drugi, v samotnih celicah zaprti najtežji zločinci in očitno se je v kaznilnici že dolgo skrbno pripravljaval velikopotezen upor, ki je imel namen osvoboditi najhujše in najnevarnejše zločince ter jim vrniti svobodo. Bil je zgolj slučaj, da se je namera kaznenecov nesrečno izšla, da se je na ta način preprečilo strašno krvoprelitje, ki bi bilo neizogibno, če ne bi bilo vodstvo zavoda posebno pazilo na oddelek B (tako se imenuje trakt, v katerem sedijo najnevarnejši zločinci). Snovanje načrtov je bilo pazniškemu vodstvu in upravi kaznilnice dobro znano ter so radi tega dali napraviti na Laknerjevo celico poseben zapah. Paznik Peterin, ki je nadziral ta trakt, pa je dal ta zapah zapirati samo ponoči, kar se je izkazalo za usodno.

Vso izvedbo načrta je prevzel Lakner. Dogovarjal se je o tem s Pančurjem v času obeda, ko so bile linice na celicah vratih odprte; celici Laknerja in Pančurja sta bili namerič nasproti ena drugi, ločeni torej le po hodniku. Lombarju pa so med časom izprehoda dostavili jetniki pismena sporočila. Najprej si je Lakner oskrbel iz kupa smeti kosček pločevine, s katero je odvil tri vijake iz opornika pri oknu. Vijake je shranil, železen opornik, s katerim je okno v času zračanja podprto, pa je zbrusil na enem koncu v obliki dleta, oziroma izvijača za vijake. Kaznence, ki je bival v sosednji celici, je več dni slišal, kako Lakner brusi železo na radiatorju centralne kurjave. Nato si je oskrbel kamen za orožje. V ta namen je vzel svojo odelo ob času izprehoda s seboj na dvorišče, ter prosil paznika, da jo sme na soncu izprašiti. Iztepal je odelo poleg zidu, kjer je kap tlakovana v širini pol metra z rečnim kamenjem. Na prostoru, kjer je izpeljan do kapi strešni žleb, je cement med kamenje izpran in tu je pregrnil Lakner odelo na sonce. Čez nekaj časa jo je spet zgrnil, z odelo pa je odnesel neopaženo pest debel kamen iz tlaka.

Ko so po opoldanskem spre-

hodu prišli kaznenci nazaj v poslopje ter čakali pred celicami, da jih zopet zapro, je Lakner neopaženo z izvijačem izvil tri vijake iz ključavnice na svoji celici ter jih nadomestil s krajšimi, ki jih je prej izvil iz okna. Ko se je potem paznik odstranil, je z lahkoto vdrl iz celice, ker vijaki ključavnice niso držali. Na isti način je izpustil tudi Pančurja, nakar sta se oba skrila v umivalnici. Kamen sta zavezala v Laknerjevo brisačo. V tem trenutku so se začele na hodniku stopinje. Prihajal je paznik Peterin, ki je začuden obstal pred odprto Pančurjevo celico. Še preden pa je mogel natančno dojeti položaj, sta planila oba zločince iz umivalnice, eden ga je zgrabil za vrat, drugi pa udaril s kamnom po glavi. Nesrečnega je zadelo več udarcev, ki so mu zdrobili lobanjo. Obsojenci v sosednjih celicah so slišali zamolke udarcev in vzdihne, nato pa pridružen vzklil: — Udari se enkrat! — Nato pa je stokanje zamrlo in slišati je bilo le še hropenje smrtno zadetega paznika. Oba beguna sta imela samo še toliko časa, da sta vzela Peterinu ključ, s katerimi je Pančur izpustil Lombarja iz celice. Medtem je namreč narednik Fr. Butolen začel v svojo pisarno sumljiv sum, rožljanje ključev in pridružen stokanje ter je skočil na hodnik. Sklical je naglo paznike, ki so navali na begunci. Lombar je hlinil nevednost ter je planil proti paznikom z vzklikom: "Enega so ubili!" Pančur se je ustarašil ter pobegnil v svojo celico. Lakner pa je izdrl ubitemu pazniku sabljo ter se obupno postavil v bran. Ko je videl, da je vse zaman, se je vrgel iz drugega nadstropja v globino ter priletel na 2 cm debelo stipo na tleh. Sipa je šla na drobne kosce, njegova glava pa je ostala cela.

Od obdolžencev priznava samo Lakner svojo krivdo. Pravi, da je nameraval obleči paznikovo uniformo, nato pa odvzeti kaznenca na dvorišče, od koder bi bili lahko pobegnili. Pravi pa, da je zadal smrtni udarec pazniku Pančur, do čim ga je on zgrabil za grlo in mu pozneje mašil usta, ko je na tleh ležal hropeč. Verjetno pa je da sta udarjala po nesrečni žrtvi oba. Pančur zanika vsako krivdo, enako tudi Lombar. Slednji pri umoru neposredno ni bil sokriv, pač pa je vedel in odobral nameravano dejanje. Pri zaslišanju je Lakner izjavil: "Imel sem namen Peterina samo onesvestiti, da bi mu vzel uniformo in ključ, mislil sem si pa, da je svoboda boljša, če tudi je on umorjen".

Državni pravdnik predlaga v obtožnici za Lombarja kazneni poba, za Laknerja in

Katine oče se izdajo, ko reče smeje: — Sedaj vem, kako to pride, da vaš gospod brat vedno najde pravo besedo za mojo mater. V njegovi navzočnosti se nikdar ne čuti v zadregi.

— In v moji družbi, upam, tudi ne več dolgo.

— To upam. Torej na svidenje, gospodična Danilec.

Daniela si obe svoji solji lpeo opremi ter vedno stopa k oknu, da gleda po vrtu. Kako lepo mora biti tukaj poleti, ko vse zeleni in cvete. Tukaj ni tako kot v kakem velikem mestu. Sedaj pa je ležala tenka snežena odeja.

Točno ob petih gre Daniela doli. Peljejo jo v lepo, prijazno sobo.

Pred ogniščem, za katerim je bila skrita osrednja kurjava, je bila lepo pogrnjena mizica. Ravnateljova gospa je že sedela v udobnem naslonjaču. Kati pa stoji pred njo in polni skodelice.

— Pridite, gospodična Daniela, pridite k nam. Mati že prav zadovoljno sedi, — pravi Kati z nasmehom.

Daniela stopi bližje.

— O, kako lepo je tukaj, — pravi smeje in poljubi roko gospej, ki jo ji je ponudila, pa jo hoče naglo umakniti.

— Prosim — pustite to — moje roke so trde in raskave.

Toda Daniela trdno drži njeno roko.

— Zato so te roke vredne tem večje časti, milostljiva gospa. To ni samo običajna olka, da si jo pritisnem na svoje ustnice. Vaša gospodična hčerka mi je povedala, da so te roke pridno in neumorno delale.

Z negotovim pogledom se gospa ozre v Danielin obraz.

— Težko se privadam na vse te nove stvari in navade, gospodična Falkner. Moj mož pravi, da je to nazadnjaško in nerodno. Toda ni mi posebno lahko, ako se moram na stara leta kaj novega učiti.

— Prav nič se vam ni treba učiti, milostljiva gospa. Tako gospa, kot ste vi, mora vedno in povsod ostati sebi zvesta.

— Toda če imamo v hiši kako odlično družbo — visoki gospodje delničarji s svojimi soprogami, med katerimi je tudi nekaj plemenitašev in drugi odlični možje — potem jim moram vendar skušati biti enaka.

Daniela smeje zmaje z glavo.

— Zakaj? Družba, ki pride v vašo hišo, se mora ravnati po vas. Vi v svoji priprosti dobrotljivosti, s svojim dobrim srecem, ki je nad vsako priučeno visokostjo, ostanite vedno, kakor ste. Potem imate za vsako družbo pravilno obnašanje, tudi za najbolj visoko.

Kati Danielle hvaležno pogleda.

— Ali sedaj vidiš, mati, sedaj slišiš še tudi od koga drugega. Samo meni nočeš nikdar verjeti.

— Misliš, da me hočeš samo tolažiti. Kati, ker se ne morem kar tako vživeti v visoke običaje. Ali res mislite, gospodična Falkner, da se ne bo nikdo spoddikal nad mojim navadnim meščanskim obnašanjem, kadar imamo kako odličnejšo družbo?

— Prav gotovo ne, milostljiva gospa. Gospa, tako mirnega značaja, kot vi, ne more biti nikomur v spoddiko.

— Vedno sem v taki zadregi, zlasti, kadar sem sama v visoki družbi. Moj mož in moja hči sta vedno tako zaposlena v takih slučajih.

— Sedaj se vam ni treba prav ničesar več bati, milostljiva gospa. Za vsak slučaj bom vedno poleg vas, ako morate vaš mož in vašo hčerka biti kje drugje. In vse se bo samo lepo razvilo. In tedaj vas bom podpirala, ne da bi kdo kaj opazil.

Oči stare gospe veselo počivajo na Danieli.

— Vi znate jako dobro dati upanje stari ženi.

Kati zadovoljno posluša in medtem reže duhtečo potico.

— Prosim, vzemite, gospodična Daniela, — jo sili.

In Daniela se posluži ponudene sladice.

Vse tri se prijazno razgovarjajo in gospa Herderjeva je vedno bolj zadovoljna in vesela. In ko Daniela s porednim nasmehom vzame že tretji kos, se gospej zadovoljno zategne obraz.

— Tako-le domače piti kavo se mi zdi mnogo prijetnejše, kot pa čajanka, ki je sedaj v navadi, — pravi Daniela.

Stara gospa veselo prikima.

— To mislim tudi jaz, kajti vedno se najraje držim starih navad. In še danes bom za jutri sama spekla zopet potico.

21. poglavje.

Daniela se je popolnoma vživela v Herderjevo hišo in ne da bi se zavedala, je postala poleg domače hčere središče Herderjeve družine. Brez gospodične Danilec sploh ni več moglo iti. Povsod je morala biti poleg. Ako sta si Kati ali njena mati hoteli kupiti novo obleko, ako si je gospodar kupil nove kravate, ali če je bilo treba v hiši kaj preurediti — povsod je morala Daniela biti poleg s svojim nasvetom. In obe dekleti sta si med seboj dajali spodbudo. Daniela se je zopet naučila vsega mladega življenja in brezskrbnega smejanja, kar je v svojih prejšnjih dveh službah že skoro pozabila. Kati pa je bila vesela, da je imela pri sebi človeka, s katerim je mogla govoriti in se šaliti.

V pričetku decembra je bila v Herderjevi hiši določena velika slovesnost, za katero je bilo razposlanih mnogo vabil, ne samo na delničarje podjetja, temveč tudi Štefanu in Bozu.

Ker je moral Herder v važnih trgovskih zadevah odpotovati, sta Daniela in Kati pripravili vse in sta delali vse tako veselo in brezskrbno, da se tudi gospa Herderjeva ni prav nič bala velikega večera.

Nekega dne, ko je šla gospa Herderjeva pri odsotnosti svojega moža nakupovati in sta bili Daniela in Kati zaposleni z ročnimi deli, se priklasi dr. Falkner.

— Gospoda doktorja kar pripeljte, — reče Kati naglo.

Nato pa zardi in pravi nekoliko v zadregi Danieli:

— Oprostite, če sem vas prehitel in sem vašega brata tu-sem povabila. Mogoče želite sami z njim govoriti. V tem slučaju se takoj umaknem.

Toda Daniela jo pridržijo. Vedela je, da s tem Bozu napravijo veliko uslugo in najbrž Kati tudi.

— Prosim, ostanite tukaj, gospodična Kati. Moj brat in jaz nimava nikakih skrivnosti.

(Dalje prihodnj.)

Varočite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Ko so po opoldanskem spre-

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LIŠTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA PO-TCVANJE



SHIPPING NEWS

KRETANJE PARNIKOV ZA MESECE SEPTEMBER, 1934

19. septembra:	Pres. Roosevelt v Havru New York v Hamburg	17. oktobra:	Pres. Roosevelt v Havru New York v Hamburg
20. septembra:	Majestic v Cherbourg	19. oktobra:	Statendam v Boulogne sur Mer
22. septembra:	Champlain v Havru Berengaria v Cherbourg Saturnia v Trst	20. oktobra:	Bremen v Bremen De France v Havru
25. septembra:	Statendam v Boulogne sur Mer	24. oktobra:	Washington, Havru Aquitania v Cherbourg
26. septembra:	Mauretania v Cherbourg Washington v Havru Albert Ballin v Hamburg	25. oktobra:	Albert Ballin v Hamburg
28. septembra:	Bremen v Bremen	26. oktobra:	Olympic v Cherbourg
29. septembra:	Conte di Savoia v Genoa De France v Havru	27. oktobra:	Europa v Bremen Champlain v Havru Conte di Savoia v Genoa
3. oktobra:	Aquitania v Cherbourg Deutschland v Hamburg Pres. Harding v Havru	31. oktobra:	Berengaria v Cherbourg Deutschland v Hamburg



7 dni do JUGOSLAVIJE

NA GORNJIH BRZO PARNIKIH
Ekspressni vlak ob Bremen in Europa v Bremerhaven
zajamči udobno potovanje do LJUBLJANE

Ali potujete s priljubljenimi ekspresnimi parniki:

COLUMBUS
DEUTSCHLAND - HAMBURG
NEW YORK - ALBERT BALLIN

Tudi redna odplutja z dobro znanimi kabinskimi parniki

Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN LINE - NORTH GERMAN LLOYD
57 BROADWAY, NEW YORK

Poleg poučnih knjig, muzikalij, iger, pesmi itd., imamo v zalogi precej nabožnih knjig, predvsem

Molitvenike

v krasni vezi, importiranih iz starega kraja.

Slovenski molitveniki:	najfinejša vez.1.60
SVETA URA	Zvonček nebeski, v platno30
v platno vez.90	finca vez.1.10
v fino usnje vez.1.50	Vienne, najfinejša vez.1.60
v najfinejšo usnje vez.1.20	
v najfinejšo usnje trda vez. 1.80	Angleški molitveniki:
SKRBI ZA DUŠO	(ZA MLADINO)
v platno vez.90	Child's Prayerbook:
v fino usnje vez.1.50	v barvaste platnice vezano .30
v najfinejšo usnje vez.1.20	v belo kost vezano1.10
RAJSKI GLASOVI	
v platno vez.80	Come Unto Me
v usnje vez.1.20	v platnice vezano30
v fino usnje vez.1.50	v belo kost vezano35
v najfinejšo usnje vez.1.60	Key of Heaven
KVISKU SRCA	finca vezano35
v imitirano usnje vez.60	v usnje vezano70
v usnje vez.80	v najfinejšo usnje vezano 1.20
v fino usnje vez.1.10	
v najfinejšo usnje vez.1.20	Angleški molitveniki:
v najfinejšo usnje trda vez. 1.50	(ZA ODRASLE)
v bel celluloid vez.1.20	Key of Heaven
NEBESA NAŠ DOM	v celluloid vezano1.20
v ponarejeno1.10	v celluloid najfinejša vez.1.50
v najfinejšo usnje vez.1.50	V fino usnje vezano1.50
v najfinejšo usnje trda vez. 1.60	Catholic Pocket Manual:
Hrvatski molitveniki:	v fino usnje vezano1.30
Učehaj starosti, fina vez.1.10	Ave Maria:
Slava Bogu, a mir ljudem	v fino usnje vezano1.40
finca vez.1.50	

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 West 18th Street New York, N. Y.

Pančurja pa radi umora večanje vse trojice nevarnih zlo-la. Obtožnica je bila vsem trem čincev na središče nevarno. že izročena. Imajo sedaj časa Lakner, ki je bil radi padca 8 dni za pritožbo. Če je ne vlohudo ranjen, je sedaj že po-žijo, se bo vršila razprava pro-vsem zdrav. Vsi trije čakajo na ti njim sredi septembra. Raz-nadaljno usodo v posebno za-prava bo najbrže v sami kaz- narovanih prostorih, uklenjeni nilnici, ker bi bilo prepeljava- v težke verige.

OGLAŠUJTE V "GLAS NARODA"